

Thema's

Aete & drinke	eten, drinken
Doe:n & laote	werk, handelingen, bewegingen, richtingen
Huus & straot	wonen, kleden, verkeer, dorp en stad
Ik	ik-boodschappen
Mins & dier	mensen, dieren, gedrag en lichaam
Tied & weer	tijd, weer en richting

3.1 Aete & drinke

Standaard-Nederlands	Berghs
1. Wilt u koffie, thee? Met melk en suiker? Een koekje erbij? Ik heb lekkere speculaasjes.	Wi'j koffie, thee? Met melk en suker? 'n Pletske/kuukske d'r bi-j? Ik heb lekkere kläöskes .
2. Als ik makreel eet, moet ik vaak opboeren	As ik makreel aet, mo'k duk bukse .
3. De deksel viel op het bord	De dekkel vie:l op de telder .
4. Hij eet graag kippensoep of erwtensoep	Hi-j it graag tutesoep of artesoep .
5. Voordat je gaat, neem nog 'n borrel!	Veurda'j gaot, nem nog 'n borrelje!
6. Mijn moeder heeft aardappels, en aardbeien gekocht	Mien moe:der het eerappels /eerpels en eerdbaeze gekoch
7. Zien eten doet eten.	Zie:n aete dut aete .
8. Wil je een kopje of een beker?	Wi'j 'n kumke/köpke of 'n baeker?
9. Zal ik jou koffie inschenken?	Za'k ow koffie inschudde?
10. Hij kan veel eten.	Hi-j kan spaa-i-je .
11. Houd je van koken?	Hold gi-j van kaoke?
12. Wij aten thuis vaak met het bord op schoot, maar wel altijd met vork, lepel en mes.	Wi-j atte thuus duk met 't bod/de telder op de slip , maor wel altied met vörk, laepel en mes .
13. Voor de aardappels heb ik een nieuw schilmes nodig.	Veur de aerpels he'k 'n ni-j schelmes neudeg.
14. Zout, suiker, meel, rijst en boter heb ik altijd wel in voorraad.	Zalt, suker, mael, ries en botter he'k altied wel in veurraad.
15. Voor de lekkere dorst hebben we kaas, wijn en bier in huis.	Veur de lekkere dös hemme wi-j kaes, wien en bier in huus.
16. Als je nog honger heb, kun je een boterham krijgen.	A'j nog smag heb, kö'j 'n botteram krie:ge.
17. Lus je een kapje of liever een beschuitje bij het middageten?	Lus gi-j 'n mekske of lie:ver 'n beschuitje bi_j 't middagaete?
18. Bij het avondeten hebben we veel groente, maar vlees steeds minder.	Bi-j 't aovendaete hemme wi-j völ gruuntes , maor vleis steeds minder.
19. We hadden vroeger thuis kruisbessen, pruimen, zoete blauwe pruimen, appels, peren	Wi-j hadde vrogger thuus stekbaeze, proeme, kwetse, appels en pere .
20. Wij hebben aardappels en witte kool uit eigen tuin.	Wij hemme erpels/ eerpels en kabbes uut de eige hof.
21. Zij eet bij peren graag het klokhuis erbij op.	Zi-j it bi-j pere graag de kräös d'r bi-j op.

3.2 Doe:n & laote

Standaard-Nederlands	Berghs
1. Aan- en uitschakelen	Aan- en uutknipse
2. Daar ben ik heen geweest	Daor/door bun ik hen gewaes
3. De jongelui waren aan 't lawaai maken	't Blagegrei was aan 't ballejaterre .
4. Mijn buurvrouw speelt trompet bij de harmonie.	Mien buurvrouw spölt trompet bi-j de harremonie.
5. Omdat er file was op de A12, moest ik omrijden.	Umdat d'r file was op de A12, mos ik umri-je.
6. Hij verdient er nog heel wat naast	Hi-j verdient nog heel wat naeve bi-j .
7. Dat is onbegonnen werk.	Dah is gin doe:n .
8. Dat zet geen zoden aan de dijk.	Dat bos niet bi-j .
9. hard werken	pokkele, piezakke, zich vie:s hebbe, te baste warke
10. In alle consternatie begon hij Nederlands te praten	In alle falderatie begon hi-j hoog Hollands te praote

3.3 Huus & straat

Standaard-Nederlands	Berghs
1. Hebt u uw huis al afbetaald?	He'j ow huus al afbetaald?
2. Dat huis heeft daar altijd al gestaan	Dat / dah huus het daor/door alzelaeve al gestaon.
3. Ik woon hier kortbij.	Ik woon hier kötbi-j / kotbi-j .
4. Van veraf kun je de toren niet goed herkennen.	Van wied weg kö'j de tore niet goe:d herkenne.
5. Kun(t) je / u mij vertellen waar deze straat is?	Ku'j / Kö'j mien vertelle , waor / woor disse straat is?
6. Weet je / u waar het gemeentehuis is?	Wet gi-j waor/woor 't gemeentehuus is?
7. daarginds	Daorgunt / doorgunt / daorguns / doorguns
8. De huizen zijn precies hetzelfde.	De huu:s zun krek 't eigeste .
9. De grond is aardig gelijk.	De grond is adeg liek .
10. Doe het raam even open.	Maak 't raam effe/efkes los .
11. Het huis is enorm groot.	't Huus is onmundig groot.
12. Die jongen heeft al een tijdje gewacht.	Den jong het al 'n hötje gewach.
13. Zij heeft een deuk in de wagen.	Zi-j het 'n dut in de wage.
14. We moeten nodig in de eetkamer en keuken aan de slag.	Wi-j motte neudeg in de aetkamer en kökke/keuke aan de geng.
15. Hebben jullie de badkamer opgeknapt?	Hemme gillie de badkamer opgeknapt?
16. De tuin staat er mooi bij	De hof / tuin steet d'r mooi bi-j.
17. Waarom wil je geen tv in de slaapkamer?	Worum wil gi-j gin tillevisie in de slaopkamer?
18. Ik ben mijn sleutel vergeten.	Ik bun mien slöttel vergaete.
19. Schuif de stoel maar onder de tafel.	Schoe:f de stoe:l maor onder de tao:fel .
20. We hebben net nieuwe vitrage en overgordijnen.	Wi-j hemme net ni-je gaddiene en äöver- / aovergaddiene
21. De vaatdoek is helemaal versleten.	De schotteslet is helemaal verslette.
22. Vandaag moeten we met bezem en stofzuiger aan de slag.	Vandaag motte wi-j met bessem en stofzuger aan de geng.
23. Met schuurpapier, 'n nieuwe kwast en verf kun je goed 'n extra laag aanbrengen.	Met schoerpapier , 'n ni-je kwast en varf kö'j goe:d 'n extra laag aanbrengre.

Standaard-Nederlands	Berghs
24. Deze verf plakt niet goed.	Disse varf plek niet goe:d.
25. De ladder staat niet stevig.	De leer steet nie:t stevig.
26. Tussen äöver en aover liggen zeven heuvels.	Tusse äöver en aover ligge zeuve bulte.
27. Bij hun staat er een mooi bankje voor de deur.	Bi-j eur steet d'r 'n mooi benkske veur de deur.
28. Langs 't bos rij je zo door naar Kilder en Wehl.	Langs de bos ri-j gi-j zo deur naor Kilder en Waehl.
29. Buiten om het huis groeit gras.	Bute um 't huus gräöjt gres.
30. Bij die schoenmaker kon je vroeger dag en nacht terecht.	Bi-j den schoester/schoenmaker ko'j vrogger/vroeger dag en nach terech.
31. Er zijn haast geen huizen meer met de gordijnen open 's avonds.	D'r zun haos gin huu:s meer met de gaddiene 's aoves los.
32. Zowel van kortbij als van veraf is het kasteel geweldig mooi om te zien!	Zowel van kötbi-j /kotbi-j as van wied weg is 't kasteel alderjekes mooi um te zie:n.
33. De voordeur was voor de pastoor en de burgemeester; alle andere mensen kwamen vroeger door de achterdeur binnen.	De veurdeur was veur de pastoor en de burgemeister; alle andere minse kwamme vrogger/vroeger deur de achterdeur binne.
34. De ruit in het bovenlicht is nog enkel glas.	De roet in 't baovelich is nog enkel glas.
35. De bel doet het niet meer.	De bel dut 't niet meer.

3.4 Ik

Standaard-Nederlands	Berghs
1. Dat is niet zo erg	Da's nie:t zo slim.
2. Dat komt voor elkaar	Dat kump veur mekaar.
3. Dat maakt me niets uit.	Dat mik mien niks uut.
4. Dat weet ik niet. Het spijt me.	Dat wet ik nie:t. 't spiet mien.
5. Ik ben er helemaal klaar mee.	Ik bun d'r helemaal kloor met.
6. Kun je het raam open doen?	Kö'j 't raam los doe:n?
7. Ik heb er geen zin meer in.	Ik het door gin zin meer in.
8. Dat is me te veel.	Da's mien te völ.
9. Er is toch plaats genoeg!	D'r is toch plaats zat!
10. Je moet oppasen	Gi-j mot ow in ach nemme.
11. Hoe gaat het met je / u?	Hoe geet 't met ow?
12. Hoe heet je / u?	Hoe hiet gi-j?
13. Hoe oud ben(t) je / u?	Hoe old bu'j / bu'gi-j?
14. Ik begrijp het echt niet.	Ik begriep 't ech niet.
15. Ik moet nu gaan.	Ik mot now gaon.
16. Ik zou wel eens willen weten	Ik zol wel 's wille wette.
17. Ik heb laatst nog met jouw broer gesproken.	Ik heb köts nog met ow bruur gespraoke.
18. Daarmee doe je me geen plezier.	Doormet doe'j mien gin plezier.
19. Kijk uit, wees voorzichtig!	Kiek uut, waes veurzichtig!
20. Loop naar de pomp.	Krie:g de krets.
21. Met mij gaat het goed.	Met mien geet 't goe:d.
22. Mijn portemonnaie is leeg.	Mien knip is plat.
23. Je kunt er niets aan doen; je moet het maar op zijn beloop laten.	Gi-j könt d'r niks aan doe:n; gi-j mot 't maor laote gewarre.
24. Volgens mij is dit iets voor mij.	Volges mien is dit iets veur mien.
25. Wat doe je nou?	Wah doe'j / doe gi-j now?

Standaard-Nederlands	Berghs
26. Wij wensen u het allerbeste.	Wi-j wense ow 't allerbeste.
27. wind je niet op!	Reig ow nie:t op!
28. Ik verheug me nu al op de verjaardag.	Ik verspits mien now al op de vejeurdag.
29. Ik durf het niet aan.	Ik waog 't niet aan.
30. zich gedragen	zich benaeme, zich gedrage
31. Ik heb er genoeg van.	Ik bun 't leed.
32. Ik ben niet helemaal in orde.	Ik bun 'n beetje poeterig.
33. Ik heb veel aan mijn hoofd.	Ik heb vól aan de kop.
34. Je moet niet zo zeuren.	Gi-j mot niet zo näöle, mekkere.
35. Ik wou je net bellen.	Ik wol ow net belle.
36. Het maakt niet uit.	't Stik 'm nie:t / 't Mik niet uut.
37. Jij doet het of hij doet het.	Gi-j doe:t 't of hij döt 't.
38. Wat houdt je tegen?	Wat let ow?
39. Moet je nog ver?	Mo'j nog wied?
40. Ga verder, ik luister.	Gao wiejer, ik luuster.
41. Pas op!	Waar ow!
42. Hebt u even tijd? Ik hoor graag uw mening daarover.	Heh gi-j effe tied? Ik heur graag ow mening.
43. Waaruit heb je die informatie?	Waaruit/Wooruit he'j den informatie?

3.5 Mins & dier

Standaard-Nederlands	Berghs
1. Hij heeft een korte broek met broekzakken	Hi-j het 'n kötte / kotte boks met boksetesse.
2. Je moet je omkleden	Gi-j mot ow umtrekke.
3. Hij draagt bretels.	Hi-j drig galge.
4. De hond begon te blaffen	De hond begon te blökke.
5. Ze was helemaal buiten adem.	Zi-j was kats achter aosem.
6. Die man is stapelgek en ook nog brutaal	Den man is stapelierend gek en ook nog freg.
7. Hij is dronken.	Hi-j het 'm bi-j de vuu:t.
8. Kieskeurig zijn	Fiemeleg zun
9. Zij is mij te verwaand af.	Zi-j is mien te gröts af.
10. Voor de grap	Veur de joeks
11. Je bent veel te onbesuisd.	Gi-j bunt völs te onmundeg.
12. Hij komt vaak genoeg langs voor een praatje.	Hi-j kump duk zat langs veur 'n präötje.
13. Dat heeft hij geweldig gedaan.	Dat het'e haeveg gedaon.
14. Hij heeft het enorm naar zijn zin.	Hi-j het 't haevig naor de zin.
15. Hij is hondsbrutaal.	Hi-j is zo freg as bonestro.
16. Hij werd kwaad.	Hi-j wier mietereg.
17. Hij deed 't opzettelijk.	Hi-j de'j 't extra.
18. Zij heeft de problemen achter zich.	Zi-j is de dut deur.
19. Iemand precies zijn zin doen.	Iemand in de schoe:n traeje.
20. Groene, bruine, gele of zwarte schoenen maakt niet uit; als je er maar niet naast loopt!	Gru:ne, brune, gaele of zwatte schoe:n stik 'm nie:t; a'j d'r maor niet naeve loop!
21. Bij Gilsing was alles te krijgen: sokken, kousen, broeken, schoenen, pantoffels, hemden,	Bi-j Gilsing was alles te krie:ge: sök, kouse, bokse, schoe:n, petoefels, hempde, spothempde,

Standaard-Nederlands	Berghs
overhemden, stropdassen, overjassen - alle maten.	schliepse, äöverjasse / aoverjasse - alle maote.
22. Hij heeft zijn hemd binnenstebuiten aan en die is ook nog eens helemaal verkreukt.	Hi-j het zien hemp krang aan en den is ook nog 's kats verknoefeld.
23. Je broekspijp is te nauw.	Ow boksepie:p is te eng
24. Zij is helemaal verkouden, moet hoesten, spugen en zweten en is koortsig. Alles doet haar pijn.	Zi-j is kats verkeld, mot blökke / hoeste, spi-je en zweite en is schoe:vereg. Alles dut eur pien.
25. Er zijn veels te veel konijnen in het bos.	D'r bun völs te völ kaniene/kniene in de bos.
26. Er zijn genoeg mensen die willen helpen.	D'r zun zat minse die wille helpe.
27. Zij staat aan kop, loopt als een haas en ligt dik vijf meter vóór.	Zi-j steet aan kop, löp / lup as 'n haas en lig dik vijf meter veur.
28. Zij heeft al genoeg aan haar hoofd en de buik vol van al dat gedoe.	Zi-j het al genog / genoeg aan de kop en de boek vol van al dat gedoe.
29. Hij gaat zijn schouders eronder zetten.	Hi-j geet zien scholders d'r onder zette.
30. Je moet oren en ogen open houden .	Gi-j mot ore en oge los holde.
31. Zij leven op grote voet	Zi-j laeve op grote voet:t.
32. Hij wordt ziek van dat gedram.	Hi-j wudt krank van dat gejengel.
33. Jouw/uw kind probeerde op elleboog en knie onder het hek door te kruipen.	Ow kind probeerde op ellebaog en kni-j onder 't hek deur te kroepe.
34. Mijn zoon vraagt mij om hulp, omdat hij deze maand zijn huur niet kan betalen.	Mien zoon vrug mien um hulp, umdat hi-j disse maond zien huur niet kan betale.
35. Voordat je daarmee begint, ga nog eens goed nadenken!	Veurda'j doormet begin, gao nog 's goed naodenke!
36. Goed kijken en luisteren wat er gebeurt!	Goe:d kie:ke en luustere wat d'r gebeurt.
37. Als je niet horen wilt, moet je maar voelen.	A'j niet heure wil, mo'j maor vuu:le.
38. Mijn linker teen doet me al weken zeer.	Mien dut de linker tee al waeke pien.

3.6 Tied & weer

Standaard-Nederlands	Berghs
1. 's ochtends, 's middags, 's avonds, 's nachts	's marges, 's middags, 's aoves, 's nachs
2. goededag, goedemiddag, goedeavond	goeiedag, goeiemiddag, goeienaovond
3. Ik kan alleen maandags, vrijdags en zaterdags.	Ik kan bloos maondags, vri-jdags en zaoterdags.
4. Pasen, Kerstmis, nieuwjaar zijn mijn favoriete feestdagen.	Paose, Kesmus, ni-jjaor / ni-jjaar zun mien favoriete feesdage.
5. Tot morgenvroeg! Dan spreken we verder.	Tot / bis margevrog / margevroeg! Dan praote wi-j wiejer.
6. Ik heb tot overmorgen nog vakantie.	Ik heb bis/tot äövermarge / aovermarge nog vakantie
7. De dakreparatie moet vóór volgende week klaar zijn.	De dakreparatie mot veur / bis volgende waek kloor zun.
8. Ik heb een hele poos gewacht.	Ik heb 'n hele hot gewach.
9. Wij hebben helemaal geen tijd.	Wi-j hemme ga gin tied.
10. Het heeft geen haast.	't Vrit gin brood / 't Het gin haos.
11. Vaart achter iets zeggen.	Schot achter iets zette.

Standaard-Nederlands	Berghs
12. Bij regen en mist zie je bijna geen bomen	Bi-j raege en mot zie'j bi-jnao gin beum.
13. Voorjaar, zomer, herfst en winter zijn me allemaal even lief.	Veurjaor, zomer, harfs en winter zun mien allemaol aeve lie:f.
14. Als je met de bus mee gaat, ben je binnen tien minuten daar.	A'j met de bus met gaot , bu'j binne tien minute door/daor.
15. Of het nu koud of warm is, regent, sneeuwt of vriest, dat is mij om het even.	Of 't now kold of warm is, raegent, sneeje of vrus, da's mien egaal .
16. Deze zomer kan ik de hitte niet goed verdragen.	Disse zomer kan'k den hets niet goe:d verdrage.
17. De vorst slaat me op de botten: ijskoud is het.	De vos trik mien in de but ; ieskold is 't.
